

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף המפמ"רים
הפיקוח על הוראת העברית

מתוך
סיפורי מילים

כתב: רוביק רוזנטל

כל הזכויות שמורות למשרד החינוך
ירושלים תשע"א – 2011

הַמְנוֹן

"הַמְנוֹן" הוא שיר רשמי, הַמְבֻטָא או מְסַמֵל מדינות, בעיקר. לכל מדינה יש המנון, ואותו משמיעים באירועים רשמיות. לא רק למדינות יש המנונים, אלא גם למוסדות, כמו בתי ספר, תנועות, קבוצות כדורגל ועוד.

המילה "הַמְנוֹן" מופיעה במדרש. **רבי יהודה** אמר: "ראה כבוד שחלק הקב"ה למשה שהניח את העליונים ובא אצל משה, והיו מלאכי השרת באין לומר המנון לפניו" (שמות רבה, מ"ה). "הַמְנוֹן" כאן הוא שיר תהילה שהמלאכים שרים למשה. המשורר **אלכסנדר פן** כתב את השיר **הבו לבנים**, עוד לפני שקמה מדינת ישראל. בשיר זה הוא כתב: "כולנו נשיר, / המנון בניין ארצנו / במקום אתמול / יש לנו מחר / ובעד כל קיר, / בהרף בניינו / עתיד עמנו לנו שכר".

המילה "הַמְנוֹן" מקורה יוני. אצל היוונים "Hymnos" היה שיר תהילה שהושר לאלים ולגיבורים. במקור, ההמנון היה שיר חתונות, והוא כנראה קשור לשמה של אלת החתונות במיתולוגיה היוונית, "היִמֶן".

"הַמְנוֹן" איננה המילה היחידה בעברית שמקורה בשפה היוונית. בעברית מאות רבות של מילים יווניות, אבל כמו המילה "הַמְנוֹן", אנחנו מתייחסים אליהן כאל מילים עבריות לכל דבר. בדרך כלל נכנסו המילים האלה לשפה העברית בתקופת המשנה והתלמוד, כאשר היוונים שלטו בכל האזור. בין המילים החשובות שנכנסו לעברית מיוונית אפשר להזכיר את המילים: "בסיס", "פרצוף", "דורון" ורבות אחרות.